

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

ΣΤ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Αυτόχθονες λαοί»

Συγγραφή: ΖΑΛΟΥΜΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ

Εφαρμογή: ΚΟΜΠΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αυτόχθονες λαοί

Δημιουργία σεναρίου

Χρυσούλα Ζαλούμη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική γλώσσα

Τάξη

ΣΤ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Το σενάριο εφαρμόστηκε από 10-12-2012 μέχρι 20-12-2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

6η θεματική ενότητα Γλώσσας ΣΤ΄ Δημοτικού: Αυτόχθονες λαοί

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 14 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου:

Αίθουσα διδασκαλίας

Αίθουσα ηλεκτρονικών υπολογιστών του σχολείου.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το παρόν σενάριο προορίζονταν για μαθητές της ΣΤ΄ Τάξης οι οποίοι κατέχουν βασικές γνώσεις για τη χρήση του Η/Υ, όπως δημιουργία φακέλου, αποθήκευση, τα βασικά του κειμενογράφου και του λογισμικού παρουσίασης, εξοικείωση με το διαδίκτυο και τις μηχανές αναζήτησης. Το σχολείο στο οποίο εφαρμόστηκε το παρόν σενάριο διαθέτει εργαστήριο πληροφορικής με 12 υπολογιστές. Η αίθουσα διδασκαλίας διαθέτει βιντεοπροβολέα οροφής, διαδραστικό πίνακα και Η/Υ με ενσύρματη σύνδεση στο διαδίκτυο. Ο δάσκαλος έχει ετοιμάσει από πριν τις ιστοσελίδες που θα επισκεφθούν οι μαθητές όπως προτείνει η συγγραφέας του σεναρίου. Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες, ενώ ο δάσκαλος έχει ρόλο υποστηρικτικό και συντονιστικό.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην Στ΄ τάξη του 1^{ου} 12/Θ Πρότυπου Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης (ενταγμένο στο ΑΠΘ) από 10/12/2012-20/12/2012 από τον κ. Κόμπο Κωνσταντίνο (ΠΕ 70), ο οποίος ήταν Διευθυντής του Σχολείου.

Το σενάριο στηρίζεται

Ζαλούμη Χρυσούλα, Στ΄ Δημοτικού, «Αυτόχθονες λαοί»

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο επιδιώκει να γνωρίσουν οι μαθητές τη ζωή και τις δυσκολίες αυτοχθόνων πληθυσμών της γης, τις επιπτώσεις που έχει για αυτούς η καταστροφή του περιβάλλοντος και να τους βοηθήσει να συμπεριφέρονται με σεβασμό και κατανόηση σε όλους όσους έρχονται στη χώρα είτε ως πρόσφυγες, είτε ως οικονομικοί μετανάστες, ώστε να συνυπάρξουν αρμονικά μαζί τους μακριά από κάθε αίσθημα και αντίδραση ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η γνωριμία με ξένους τόπους και λαούς με διαφορετική κουλτούρα, διαφορετικό πολιτισμό, ήθη και έθιμα είναι ένα θέμα ιδιαίτερα ενδιαφέρον και αγαπητό στους μαθητές των μεγάλων τάξεων. Τα φανταστικά ταξίδια στο μάθημα της Γεωγραφίας ανοίγουν τέτοιους δρόμους και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια καλύτερη γνωριμία με τους Αυτόχθονες πληθυσμούς. Το κεφάλαιο της Ιστορίας, το σχετικό με τις Ανακαλύψεις, έχει ήδη προβληματίσει τους μαθητές για τη στάση των Ευρωπαίων απέναντι στους Αυτόχθονες της αμερικανικής ηπείρου. Εκμεταλλευόμενο το ήδη υπάρχον γνωστικό υπόβαθρο, το συγκεκριμένο σενάριο, εκτός από την ευχάριστη γνωριμία με τον πολιτισμό και την κουλτούρα συγκεκριμένων αυτοχθόνων λαών προσπαθεί να εμπνεύσει στους μαθητές το σεβασμό για το διαφορετικό και το ξένο, να τους διδάξει την αξία του κάθε ανθρώπου ανεξάρτητα από το χρώμα του, την καταγωγή, τη μόρφωση ή τη θρησκεία του. Επιδιώκει επίσης να προβληματίσει τους μαθητές σχετικά με την ασύδοτη εκμετάλλευση του περιβάλλοντος από τις κοινωνίες του δυτικού κόσμου και τις επιπτώσεις που έχει αυτή στη ζωή των Ιθαγενών του τρίτου κόσμου. Τέλος, προσπαθεί να βοηθήσει τους μαθητές να αντιμετωπίζουν τους ξένους συμμαθητές τους, ανεξάρτητα από το χρώμα, την καταγωγή, τη θρησκεία, σαν απόλυτα ίσους με αυτούς με σεβασμό και κατανόηση.

Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες, ερευνούν, ανακαλύπτουν, κρίνουν και εκφράζονται τόσο με γραπτό λόγο όσο και με προφορικό. Ο Η/Υ γίνεται στα χέρια τους εργαλείο που θα τους βοηθήσει όχι μόνο να αποκτήσουν γνώσεις, αλλά να δημιουργήσουν, να εκφραστούν και να δημοσιεύσουν.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, πρότυπα, πεποιθήσεις, αξίες, στάσεις ζωής

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να γνωρίσουν τον τρόπο ζωής ποικίλων αυτοχθόνων πληθυσμών της γης·
- να ερευνήσουν τη σχέση των λαών αυτών με το περιβάλλον στο οποίο ζουν και να προβληματιστούν για τη δική τους σχέση με το δικό τους περιβάλλον·
- να συνειδητοποιήσουν τις καταστρεπτικές συνέπειες που έχει για τη ζωή των ιθαγενών η ασύδοτη εκμετάλλευση του περιβάλλοντος από τους ανθρώπους του δυτικού κόσμου·
- να γνωρίσουν τις δυσκολίες των λαών των λεγόμενων υπανάπτυκτων χωρών (χαμηλό βιοτικό επίπεδο, χαμηλό προσδόκιμο ζωής, παιδική εργασία, εκμετάλλευση, πόλεμοι)·
- να γνωρίσουν ποια είναι η θέση της δικής μας θρησκείας απέναντι στους λαούς αυτούς και πώς αυτό εφαρμόζεται στην πράξη·
- να προβληματιστούν σχετικά με τη στάση που οι ίδιοι πρέπει να διαμορφώσουν και ως παιδιά αλλά και ως αυριανοί ενήλικες απέναντι στους ανθρώπους αυτούς.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να γνωρίσουν οι μαθητές την ετυμολογία κάποιων λέξεων·
- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο·
- να μελετούν, να κατανοούν και να κρίνουν διάφορα κείμενα·
- να συλλέγουν και να οργανώνουν πληροφορίες σε δικά τους κείμενα·
- να μάθουν να διατυπώνουν τις απόψεις τους προφορικά και γραπτά·
- να καλλιεργήσουν το γραπτό και τον προφορικό τους λόγο·
- να δημιουργήσουν πολυτροπικά κείμενα·
- να εξοικειωθούν με διάφορα κειμενικά είδη (αφίσα, λεζάντα).

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να μάθουν να πλοηγούνται στο διαδίκτυο·
- να μάθουν να χρησιμοποιούν υπερσυνδέσεις·
- να ανοίγουν ιστοσελίδες ,να μελετούν κείμενα, να συλλέγουν και να κρίνουν πληροφορίες·
- να αναζητούν εικόνες και να τις αποθηκεύουν·
- να επεξεργάζονται εικόνες με το λογισμικό Microsoft Picture Manager·
- να εξοικειωθούν με το λογισμικό παρουσίασης PowerPoint και να δημιουργήσουν τις δικές τους παρουσιάσεις·
- να γνωρίσουν το λογισμικό Google Earth·
- να εξοικειωθούν με τον κειμενογράφο και να μάθουν να μορφοποιούν κείμενα·

- να επικολλούν και να μορφοποιούν εικόνες·
- να φτιάχνουν ψηφιακές αφίσες·
- να γνωρίσουν διαδικτυακά λεξικά και εγκυκλοπαίδειες·
- να γνωρίσουν το ηλεκτρονικό βιβλίο·
- να παρακολουθούν κριτικά κάποιο βίντεο·
- να μάθουν να συνεργάζονται και να συνεισφέρουν από κοινού στην ομάδα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο είναι απόλυτα συμβατό με το ΑΠΣ, αφού η 6η ενότητα του μαθήματος της Γλώσσας της ΣΤ΄ Τάξης έχει σαν θέμα της τη ζωή σε άλλους τόπους ενώ στο πρώτο κεφάλαιο της ενότητας γίνεται λόγος για τους Αυτόχθονες λαούς. Είναι, επίσης, απόλυτα συμβατό με τα ΔΕΠΠΣ αφού αξιοποιεί κεφάλαια και από άλλα γνωστικά αντικείμενα όπως η Γεωγραφία, η Φυσική, τα Θρησκευτικά, με ανάλογο περιεχόμενο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το παρόν σενάριο αξιοποιεί τις δυνατότητες των ΤΠΕ για να επιτύχει τόσο την εποπτεία, όσο και να καταστήσει τον Η/Υ ένα εργαλείο στα χέρια του μαθητή με το οποίο θα μάθει να αναζητά την πληροφορία που χρειάζεται για να οικοδομήσει την καινούρια γνώση, σε ιστοσελίδες, ηλεκτρονικά λεξικά, ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες, ηλεκτρονικά βιβλία, να κρίνει και να επιλέγει από την πληθώρα των πληροφοριών αυτά που χρειάζεται, να τα οργανώνει ώστε να τα χρησιμοποιεί δημιουργικά σε δικά του κείμενα για να εκφράσει τις δικές του απόψεις. Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που του παρέχουν οι ΤΠΕ ο μαθητής θα μάθει να δημιουργεί πολυτροπικά κείμενα, να εξοικειωθεί με τον κειμενογράφο, με λογισμικό παρουσίασης και επεξεργασίας

εικόνων. Παράλληλα, θα μάθει να συνεργάζεται, να μοιράζεται την εμπειρία της καινούριας γνώσης και να τη συζητά με τους συμμαθητές του μέσα σε ένα ευχάριστο κλίμα μάθησης, έμπνευσης και δημιουργίας.

Αφετηρία

Αφορμή για την πραγματοποίηση αυτού του διδακτικού σεναρίου δίνει το κείμενο του πρώτου κεφαλαίου της 6ης Ενότητας της *Γλώσσας* της ΣΤ΄ Τάξης, με τίτλο «Αυτόχθονες λαοί». Η συζήτηση και ο προβληματισμός που ακολουθεί την μελέτη του αυτού του κειμένου αποτελεί την αφετηρία για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου.

Κείμενα

http://egpaid.blogspot.com/2009/11/blog-post_1924.html

<http://1dimplagiari.blogspot.gr/2010/12/h-6.html>

<http://www.youtube.com/watch?v=XhKfsIYiZOk>

<http://www.perivallon21.gr/%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%82/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%BA%CE%BF/item/956->

[%CE%BF%CE%B9-](#)

[%CE%B1%CF%85%CF%84%CF%8C%CF%87%CE%B8%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CF%82-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%25B](#)

[ht http://www.youtube.com/watch?v=A-h9Gl3Wnzc](http://www.youtube.com/watch?v=A-h9Gl3Wnzc)

[tp://www.edutv.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=1175&Itemid=73](http://www.edutv.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=1175&Itemid=73)

<http://ierapostoles.gr/2012/01/%CE%B5%CF%80%CE%AF%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%B6%CE%BF%CF%8D%CE%B3%CE%BA%CE%BB%CE%B1/>

<http://orthomoz.blogspot.gr/>

<http://ierapostoles.gr/2011/09/κάποια-ορφανά-ζητούν-τη-δική-σας-αγάπη>

<http://www.youtube.com/watch?v=pjLohO4GaiI>

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-F100/501/3264,13312/unit=260>

http://www.edutv.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=407&Itemid=173

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Ξεκινώντας από το κείμενο της 6ης Ενότητας του βιβλίου της Γλώσσας «Αυτόχθονες λαοί» γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης για τους αυτόχθονες του κόσμου στις 10/12/2012 για μία ώρα. Οι μαθητές ανακοινώνουν ελεύθερα τι γνωρίζουν για το θέμα αυτό στην τάξη, ποιους αυτόχθονες γνωρίζουν, σε ποιο μέρος της γης κατοικούν, τι γνωρίζουν για τον τρόπο ζωής τους, την κουλτούρα τους, τον πολιτισμό τους. Καταγράφονται οι απόψεις τους στον πίνακα. Τα παιδιά γνωρίζουν τους Μαοί στη Νέα Ζηλανδία, τους Εσκιμώους στην Αλάσκα και τους Ινδιάνους της Αμερικής.

Οι 4 ομάδες της τάξης¹ ερευνούν το θέμα εκτενέστερα. Στον διαδραστικό πίνακα της τάξης ο εκπαιδευτικός εμφανίζει την ιστοσελίδα http://egpaid.blogspot.com/2009/11/blog-post_1924.html που γράφει στην οθόνη του Η/Υ. Στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα τα παιδιά² διαβάζουν γενικές πληροφορίες για τους αυτόχθονες που ζουν στις πέντε ηπείρους. Στην ίδια ιστοσελίδα παρουσιάζεται και η ζωή των Μασάι της Αφρικής με ενημερωτικό κείμενο και εικόνες. Στην ιστοσελίδα <http://1dimplagiartist.blogspot.gr/2010/12/h-6.html> που εμφανίζεται με τον ίδιο τρόπο στο διαδραστικό πίνακα τα παιδιά διαβάζουν πληροφορίες για τη ζωή των Μαορί και των Ινουίτ με κείμενο, εικόνες και βίντεο. Τίθεται το ερώτημα από τον εκπαιδευτικό: «τι άραγε θα ανακαλύπταμε εμείς αν ερευνούσαμε τη ζωή κι άλλων αυτοχθόνων της γης»;

Η κάθε ομάδα διαλέγει από μια ήπειρο και αναλαμβάνει να παρουσιάσει στην ολομέλεια κάποιον χαρακτηριστικό αυτόχθονα λαό της Ηπείρου. Επειδή στην τάξη υπάρχουν 4 ομάδες η 1^η αναλαμβάνει την Ευρώπη και τους Λάπωνες, η 2^η ομάδα την Αφρική και τους Πυγμαίους, η 3^η την Ασία και τους Βεδουίνους και η 4^η την Αμερική και τους Ινδιάνους. (1ο Φύλλο δραστηριότητας)

Στις 11/12/2012 τα παιδιά εργάζονται για 2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής για να ολοκληρώσουν τις εργασίες που προτείνει το 1^ο φύλλο δραστηριοτήτων. Η 1η ομάδα στην ιστοσελίδα: http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL100/418/2820,10639/extras/gstd21_lapones/index.html απαντά στα τρία από τα τέσσερα ερωτήματα του φύλλου εργασίας. Στη μηχανή αναζήτησης [Google](#) ψάχνει να βρει πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά του λαού. Στην ιστοσελίδα

¹ Στην τάξη φοιτούν 22 μαθητές, ταξινομημένοι σε 4 ομάδες (2 ομάδες των 5 ατόμων και 2 ομάδες των 6 ατόμων). Στο σχολείο εφαρμόζεται η ομαδοσυνεργατική μάθηση σε όλα τα μαθήματα των ωρολογίου προγράμματος.

² Η φωτογραφία χρησιμοποιείται ως τεκμήριο εφαρμογής του σεναρίου στην τάξη.

<http://nicktzim.wordpress.com/2009/01/16/6/> βρίσκει τις πληροφορίες που αναζητά.

Η 2η ομάδα στην ιστοσελίδα

http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL100/418/2820,10640/extras/gstd22_pygmaioi/index.html βρίσκει τις πληροφορίες που ψάχνει, σύμφωνα με το 1ο φύλλο δραστηριοτήτων.

Η 3η ομάδα στην ιστοσελίδα

http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL100/418/2820,10638/extras/gstd20_beduinoi/engage.swf βρίσκει τις πληροφορίες που ψάχνει, σύμφωνα με το 1ο φύλλο δραστηριοτήτων.

Η 4η ομάδα στην ιστοσελίδα

http://el.wikipedia.org/wiki/Ιθαγενείς_πληθυσμοί_της_Αμερικής βρίσκει τις πληροφορίες που ψάχνει σύμφωνα με το 1ο φύλλο δραστηριοτήτων.

Όλα τα παιδιά ανοίγουν το λογισμικό πρόγραμμα Google Earth και αναζητούν τον τόπο κατοικίας των παραπάνω λαών.³ Τα παιδιά καταγράφουν τις ιστοσελίδες με τις πληροφορίες που βρήκαν για τις παρουσιάσουν την επόμενη μέρα 12/12/2012 στην τάξη στους συμμαθητές τους. Τα παιδιά δεν γράφουν άρθρο για την ιστοσελίδα του σχολείου, αφού αυτή λειτουργεί με άλλη φιλοσοφία και εκεί αναρτώνται συλλογικές δουλειές εκπαιδευτικών⁴ με τους μαθητές του σχολείου, μετά από την έγκριση των webmasters της ιστοσελίδας και του διευθυντή του σχολείου, που είναι ο κύριος υπεύθυνος για αυτή, όπως ορίζει η αντίστοιχη εγκύκλιος του ΥΠΑΙΘΠΑ.

Στις 12/12/2012 η κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια της τάξης τις πληροφορίες για τον αυτόχθονα λαό που βρήκε, χρησιμοποιώντας τις αντίστοιχες

---

³ Η εικόνα δείχνει τη δουλειά των παιδιών στο Google Earth για τους Λάπωνες.

⁴ Στο αρχικό σενάριο προβλέπονταν η συγγραφή άρθρου από τα παιδιά για την ιστοσελίδα του σχολείου. Στο σχολείο που εφαρμόζεται το σενάριο τα παιδιά δεν αναρτούν προσωπικές εργασίες τους στη σχολική ιστοσελίδα.

ιστοσελίδες και το λογισμικό πρόγραμμα Google Earth για τον τόπο κατοικίας του. Στη συνέχεια τα παιδιά συζητούν για τον κάθε λαό. Ποια η σχέση των αυτοχθόνων λαών με το περιβάλλον; Οι καθημερινές ασχολίες συνδέονται με το περιβάλλον διαβίωσης; Πώς το αντιμετωπίζουν μια και η ζωή τους εξαρτάται άμεσα από αυτό; Η όλη διαδικασία διαρκεί δύο διδακτικές ώρες.

Στις 13/12/2012 τα παιδιά πηγαίνουν για 1 ώρα ξανά στην αίθουσα των Η/Υ και δημιουργούν την παρουσίαση ενός αυτόχθονα λαού,⁵ όπως προβλέπει το 2ο φύλλο δραστηριοτήτων. Στις παρουσιάσεις βάζουν ήχο και κίνηση ανάμεσα στις διαφάνειες.

Οι παρουσιάσεις παρουσιάζονται από τις ομάδες στην ολομέλεια της τάξης στις 17/12/2012 και στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός διαβάζει το κείμενο στο βιβλίο του μαθητή της Γλώσσας της ΣΤ΄ Τάξης στη σ. 81 «Σπίτι μας είναι η γη». Πρόκειται για ένα θαυμάσιο κείμενο που εκφράζει πολύ ωραίες ιδέες και μηνύματα σχετικά με το περιβάλλον και την αντιμετώπισή του από τον «λευκό άνθρωπο». Γίνεται συζήτηση με τα ερωτήματα: «Ποια είναι, τελικά, η στάση του «πολιτισμένου ανθρώπου» απέναντι στο περιβάλλον; Μήπως ο Ινδιάνος είχε δίκιο όταν έλεγε: «Συμπεριφέρεται στη μητέρα του, (ο λευκός άνθρωπος) τη γη, και στον αδερφό του, τον ουρανό, σαν να ήταν πράγματα που αγοράζονται, που λεηλατούνται, που πουλιούνται, όπως τα πρόβατα ή τα λαμπερά μαργαριτάρια. Η απληστία του θα καταβροχθίσει τη γη και δε θ' αφήσει πίσω της παρά μια έρημο». Οι μαθητές αναφέρουν για την κοπή των δέντρων για χαρτί και θέρμανση, τη μόλυνση του υπεδάφους από γεωργικά φάρμακα, τη μόλυνση από τα καυσαέρια και το φαινόμενο του θερμοκηπίου κ.ά.

Στις 18/12/2012 τα παιδιά βλέπουν στο διαδραστικό πίνακα της τάξης τα βίντεο από τις ιστοσελίδες <http://www.youtube.com/watch?v=XhKfsIYiZOK> και http://www.edutv.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=1175&Itemid=7

⁵ Παρουσιάζεται η εργασία της 1^{ης} ομάδας που αφορά τους Λάπωνες.

3 που γράφει ο εκπαιδευτικός στην οθόνη του Η/Υ της τάξης. Το πρώτο βίντεο παρουσιάζει την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος ενώ το δεύτερο είναι ένα τραγούδι με παιδιά και μήνυμα: «Η γη δε σου ανήκει, αλλά εμείς ανήκουμε σε αυτή». Το μήνυμα είναι ίδιο με το μήνυμα του κειμένου «Σπίτι μας είναι η γη» που διαβάστηκε την προηγούμενη μέρα. Στον διαδραστικό πίνακα προβάλλεται το παρακάτω [άρθρο](#). Στη συζήτηση που γίνεται τα παιδιά συμπεραίνουν ότι οι αυτόχθονες λαοί σέβονται περισσότερο το περιβάλλον διαβίωσης τους από τον «πολιτισμένο» άνθρωπο.

Ποιες είναι όμως οι συνέπειες της καταστροφής του περιβάλλοντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς;. Τα παιδιά συζητούν και σχολιάζουν τις παραπάνω απόψεις, αφού δουν το παρακάτω βίντεο στο οποίο παρουσιάζεται πολύ παραστατικά η εκμετάλλευση των δυτικών «πολιτισμένων» κοινωνιών των ιθαγενών της Αφρικής.

<http://www.youtube.com/watch?v=A-h9GI3Wnzc>

Στη συνέχεια η κάθε ομάδα, μέχρι να χτυπήσει το κουδούνι του διαλείματος, γράφει σε μια παράγραφο τις προτάσεις της σχετικά με το τι θα πρέπει να γίνει ώστε να σταματήσει αυτή η εκμετάλλευση και οι ιθαγενείς να ξανακερδίσουν τη θέση τους στο περιβάλλον που τους ανήκει, απολαμβάνοντας συγχρόνως την αναγνώριση των δικαιωμάτων τους, σύμφωνα με το 3ο φύλλο δραστηριοτήτων.

Στις 19/12/2012 θίγεται η δική μας στάση απέναντι σε όλους αυτούς τους ξένους, με τη διαφορετική κουλτούρα, τα διαφορετικά ήθη και έθιμα και τη διαφορετική θρησκεία, που έρχονται στην χώρα μας ως πρόσφυγες ή ως μετανάστες, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Εισάγονται οι έννοιες του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Τι είναι ο ρατσισμός; Τι σημαίνει ξενοφοβία; Η ερμηνεία των όρων βρίσκεται στο [Ηλεκτρονικό Λεξικό \(Τριανταφυλλίδη\)](#) αλλά και στη [Βικιπαίδεια](#) και προβάλλονται στον διαδραστικό πίνακα της τάξης.

Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου ο Ινδιάνος λέει: «Ένα πράγμα που ξέρουμε εμείς –και που ο λευκός άνθρωπος θα ανακαλύψει ίσως κάποτε– είναι ότι ο Θεός μας είναι ο ίδιος Θεός... Είναι ο Θεός του ανθρώπου, και το έλεός του είναι το ίδιο και για το λευκό και για τον ερυθρόδερμο άνθρωπο.» Λαμβάνοντας αφορμή από τη φράση αυτή, προβάλλεται στο διαδραστικό πίνακα της τάξης ο ιστότοπος <http://www.imth.gr/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=258> που γράφει ο εκπαιδευτικός στην οθόνη του Η/Υ της τάξης και διαβάζει από τη μετάφραση στο 17^ο Κεφάλαιο των Πράξεων των Αποστόλων το στίχο 26: «Δημιούργησε από έναν άνθρωπο όλα τα έθνη των ανθρώπων και τους εγκατέστησε πάνω σε όλη τη γη, και όρισε πόσον καιρό θα υπάρχουν και μέσα σε ποια σύνορα θα κατοικούν.» Συζητά τον στίχο με τα παιδιά και κατόπιν διαβάζει στην *Προς Γαλάτας Επιστολή* του Αποστόλου Παύλου στο κεφάλαιο 3 το στίχο 28: « Δεν υπάρχει πια Ιουδαίος και ειδωλολάτρης, δεν υπάρχει δούλος και ελεύθερος, δεν υπάρχει άνδρας και γυναίκα, όλοι σας είστε ένας, χάρη στον Ιησού Χριστό», σύμφωνα με το 4ο φύλλο δραστηριοτήτων.

Εκπαιδευτικός και παιδιά συζητούν για το ποια πρέπει να είναι η στάση μας απέναντι στους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Συμπεραίνουμε ότι θα τους αντιμετωπίζουμε ως ίσους, σύμφωνα με τη χριστιανική διδασκαλία. Προβάλλονται στο διαδραστικό πίνακα οι ιστοσελίδες της [εξωτερικής ιεραποστολής](#).

<http://orthomoz.blogspot.gr/>

<http://ierapostoles.gr/2011/09/κάποια-ορφανά-ζητούν-τη-δική-σας-αγάπη>

<http://www.youtube.com/watch?v=pjLohO4GaiI>

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι ξένοι έρχονται στην πατρίδα μας, είτε ως πρόσφυγες είτε ως οικονομικοί μετανάστες. Τα παιδιά τους έρχονται στα σχολειά μας. Εκπαιδευτικός και παιδιά συζητούν για το πώς αισθάνονται οι ξένοι μαθητές στην πατρίδα μας. Στο παρακάτω βίντεο που προβάλλεται στο διαδραστικό

πίνακα της τάξης κάποιοι από αυτούς μιλούν για τις δυσκολίες τους, το σχολείο τους και τα όνειρά τους για το μέλλον.

http://www.edutv.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=407&Itemid=173

Από τη συζήτηση που προηγήθηκε και από αυτή που ακολουθεί προκύπτουν κάποια συμπεράσματα κατά του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων και της εκμετάλλευσης των αυτοχθόνων πληθυσμών από τις πολιτισμένες κοινωνίες.

Την τελευταία μέρα εφαρμογής του σεναρίου στις 20/12/2012 οι ομάδες των παιδιών πηγαίνουν για μία μόνο διδακτική ώρα στην αίθουσα των Η/Υ του σχολείου. Η κάθε ομάδα (1η, 2η, 3η και 4η: βλ. πιο κάτω), με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, γράφει με τη χρήση του κειμενογράφου σε ένα αρχείο την παράγραφο της σχετικά με την εκμετάλλευση των ιθαγενών της Αφρικής από τους ανθρώπους του δυτικού πολιτισμού και τα συνθήματά της για το ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις, σύμφωνα με το 5^ο φύλλο εργασίας. Ένα παιδί γράφει στο πληκτρολόγιο του Η/Υ και τα άλλα του υπαγορεύουν. Ο εκπαιδευτικός βοηθά τα παιδιά στην επιλογή και εισαγωγή του WordArt στο κείμενο.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄

Στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή σας να δημιουργήσετε ένα φάκελο που θα τον ονομάσετε «Αυτόχθονες λαοί». Στον φάκελο αυτό θα αποθηκεύετε το υλικό σας. Στη συνέχεια, αφού ανοίξετε τη μηχανή αναζήτησης [Google](http://www.google.com), να πληκτρολογήσετε το όνομα του λαού που διαλέξατε και να αναζητήσετε πληροφορίες. Κρατήστε σημειώσεις για όλα τα παρακάτω:

- ✓ Σε ποια περιοχή ζει ο λαός αυτός;
- ✓ Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του;
- ✓ Πώς είναι οι κατοικίες του;
- ✓ Ποιες είναι οι συνθήκες του και ο καθημερινός τρόπος ζωής του;

Ανοίξτε το λογισμικό GoogleEarth. Γράψτε στην αναζήτηση τον τόπο κατοικίας αυτού του λαού. Το λογισμικό θα σας μεταφέρει αυτόματα. Με το ποντίκι σας μπορείτε να περιηγηθείτε, να εστιάσετε και να απομακρυνθείτε. Μπορείτε, επίσης, να κινηθείτε σε προβολή επίπεδου εδάφους. Σε ποιο ημισφαίριο βρίσκεται ο τόπος που αναζητάτε; Ποια είναι η μορφολογία του εδάφους; Ποιες οι κλιματικές συνθήκες; Πώς επηρεάζουν όλα αυτά τον τρόπο ζωής του λαού σας; Τι συμπεράσματα βγάζετε;

Συνθέστε όλα τα παραπάνω που βρήκατε σε ένα άρθρο που θα γράψετε στο τετράδιό σας. Βάλτε έναν ελκυστικό τίτλο και προσέξτε τη διατύπωση.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β΄

Πατώντας εικόνες (Αυστηρή ασφαλής αναζήτηση), βρείτε και αποθηκεύστε εικόνες σχετικές με τον αυτόχθονα λαό της ομάδας σας. Τις εικόνες αυτές θα τις χρειαστείτε για να φτιάξετε μια μικρή παρουσίαση για την ιστοσελίδα του σχολείου μας. Από το κείμενο που ήδη έχετε γράψει, αντλήστε πληροφορίες και γράψτε επεξηγηματικές λεζάντες για κάθε εικόνα.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Γ΄

Ανοίξτε και διαβάστε προσεκτικά το [άρθρο](#):

Δείτε προσεκτικά και αυτό:

<http://www.youtube.com/watch?v=A-h9GI3Wnzc>

Συζητήστε με την ομάδα σας και διατυπώστε σ' ένα μικρό κείμενο τις προτάσεις σας για το τι πρέπει να γίνει ώστε να αλλάξει αυτή η στάση των πολιτισμένων κοινωνιών απέναντι στους ιθαγενείς. Στη συνέχεια:

- ✓ Ανοίξτε τον κειμενογράφο.
- ✓ Δώστε έναν πρωτότυπο και ελκυστικό τίτλο στο άρθρο σας.
- ✓ Μορφοποιήστε τα σημεία που θέλετε να τονίσετε.
- ✓ Προσέξτε τη διατύπωση.
- ✓ Αποθηκεύστε το στο φάκελο της ομάδας σας.
- ✓ Παρουσιάστε τις απόψεις σας στην τάξη.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Δ΄

Μεταβείτε στον παρακάτω ιστότοπο. Πρόκειται για ηλεκτρονική μορφή της Καινής Διαθήκης.

<http://www.imth.gr/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=258>

Πατήστε αριστερά Πράξεις των Αποστόλων. Στο μενού που εμφανίζεται πατήστε στο Κεφάλαιο 17. Ξεφυλλίστε το βιβλίο μέχρι να βρείτε το στίχο 26. Διαβάστε τον από τη μετάφραση στη δεξιά σελίδα του βιβλίου. Κάνοντας κλικ στη σελίδα μπορείτε να τη μεγαλώσετε για να διαβάσετε πιο άνετα.

Ξαναγυρίστε στην προηγούμενη καρτέλα. Πατήστε αριστερά στο μενού Προς Γαλάτας Επιστολή. Ανοίξτε το κεφάλαιο 3 και ξεφυλλίστε μέχρι τον στίχο 28. Διαβάστε τον από τη μετάφραση.

Ποιο είναι το νόημα των παραπάνω στίχων; Ποια η σχέση τους με το θέμα μας;

Συζητήστε τις απόψεις σας στην τάξη.

Μεταβείτε στις παρακάτω ιστοσελίδες της [εξωτερικής ιεραποστολής](#).

<http://orthomoz.blogspot.gr/>

<http://ierapostoles.gr/2011/09/κάποια-ορφανά-ζητούν-τη-δική-σας-αγάπη>

Δείτε και αυτό:

<http://www.youtube.com/watch?v=pjLohO4GaiI>

Ποιες είναι οι παρατηρήσεις σας; Πώς συνεισφέρει η Ορθόδοξη Ιεραποστολή στις ανάγκες των λαών αυτών; Πώς είναι οργανωμένη; Ποιοι την ενισχύουν;

Ας μελετήσουμε να δούμε τι λέει για το θέμα αυτό και το βιβλίο [των Θρησκευτικών](#).

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ε΄

Ανοίξτε τον κειμενογράφο.

Πατήστε εισαγωγή Εικόνα - WordArt

Διαλέξτε ένα από τα συνθήματα που γράψαμε στον πίνακα και πληκτρολογήστε το.

Μορφοποιήστε το κάνοντας δεξί κλικ πάνω του και επιλέγοντας μορφοποίηση. Εδώ μπορείτε να αλλάξετε τα χρώματα, το μέγεθος, τη διάταξη.

Αναζητήστε κάποια σχετική εικόνα ή κάποια με συμβολικό χαρακτήρα για να την προσθέσετε στην αφίσα σας.

Αποθηκεύστε την στο φάκελο σας.

Με το λογισμικό Microsoft Picture Manager μπορείτε να την επεξεργαστείτε.

Πατώντας επεξεργασία εικόνων, μπορείτε να κόψετε κάποια σημεία, να την περιστρέψετε ή να αλλάξετε το μέγεθος.

Πατώντας Επεξεργασία-Αντιγραφή μπορείτε να τη μεταφέρετε στην αφίσα σας.

Κάνοντας δεξί κλικ πάνω στην εικόνα μπορείτε να τη μορφοποιήσετε και να τη μετακινήσετε σε όποιο μέρος της αφίσας τη θέλετε. Με τον ίδιο τρόπο μπορείτε να προσθέσετε και άλλες εικόνες αν το κρίνετε απαραίτητο.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Δεν υπήρχαν στο σενάριο που εφαρμόστηκε.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ώστε να γίνονται εκτενέστερες συζητήσεις με τα παιδιά. Η εφαρμογή του έγινε λίγες ημέρες πριν τις γιορτές των Χριστουγέννων και δεν υπήρχε η δυνατότητα συνέχισης του μετά τις διακοπές, αφού από 8/1/2012 προγραμματίζεται η εφαρμογή άλλου σεναρίου. Στις 19/12/2012 λόγω πίεσης χρόνου, ουσιαστικά τα παιδιά έβλεπαν βίντεο και απαντούσαν στις ερωτήσεις του εκπαιδευτικού, χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις απόψεις τους και να γίνει συζήτηση.

Ακόμη στο σχολείο δεν φοιτούν αλλοδαποί μαθητές, ούτε παιδιά μεταναστών και οικονομικών προσφύγων για αυτό και δεν υπάρχουν αντίστοιχες μαρτυρίες από παιδιά για το πώς βιώνουν το ρατσισμό και τη ξενοφοβία, όπως προβλέπει το αρχικό σενάριο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κόμης, Β. & Κ. Ντίνας, 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. <http://www.greeklanguage.gr/node/803> [07.10.2012]